

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA ȚURCAN c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 10809/06)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

27 noiembrie 2007

DEFINITIVĂ

27/02/2008

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Țurcan c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

Dl J. CASADEVALL,

Dl G. BONELLO,

Dl K. TRAJA,

Dl S. PAVLOVSKI,

Dl J. ŠIKUTA,

Dna P. HIRVELĂ, *judecători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 6 noiembrie 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 10809/06) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova și al României, dl Dorel Țurcan („reclamantul”), la 18 martie 2006.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl A. Tănase, un avocat din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea dată, dl V. Pârlog.

3. Reclamantul a pretins, în special, că el a fost deținut în condiții inumane și degradante și lipsit de asistență medicală, că el a fost deținut ilegal și că instanțele judecătorești nu au adus motive relevante și suficiente pentru arestarea lui.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții (articolul 52 § 1 al Regulamentului Curții). La 23 mai 2006, o Cameră a acelei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, ea a decis să examineze fondul cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia. Fiind invitat să informeze Curtea dacă el ar dori să-și exercite dreptul său de a interveni în această cauză, Guvernul României nu a prezentat niciun comentariu.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în anul 1952 și locuiește în Chișinău.

6. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

A. Contextul cauzei

7. La 12 octombrie 2005, reclamantul a fost reținut, fiind bănuț de complicitate cu președintele unei bănci comerciale în extorcarea mitei de la o întreprindere pentru a-i acorda ultimei un credit.

8. La 16 ianuarie 2006, reclamantul a fost transferat în Izolatorul Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției nr. 29/13 (cunoscut, de asemenea, ca Închisoarea nr. 13, fosta Închisoare nr. 3) din Chișinău.

9. La 3 februarie 2006, Judecătoria Buiucani a prelungit mandatul de arestare a reclamantului pentru o perioadă de douăzeci de zile. Instanța de judecată a constatat că:

„... urmărirea penală este în faza sa finală; învinuirile definitive urmează a fi prezentate, iar învinuitului urmează să i se dea acces la dosar. Luând în considerație caracterul grav al infracțiunii de care el este învinuit, consecințele prejudiciabile ale faptei și că, din momentul luării cunoștinței cu conținutul dosarului, reclamantul ar putea influența martorii, distruge probele și ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală și de instanță, instanța consideră justificat demersul procurorului privind prelungirea perioadei de arest și respinge demersul avocatului cu privire la aplicarea cauțiunii.”

La 9 februarie 2006, Curtea de Apel Chișinău a menținut această încheiere.

10. Reclamantul a depus o cerere separată cu privire la perioada inițială a detenției sale, până la 3 februarie 2006 (cauza *Țurcan and Țurcan v. Moldova*, cererea nr. 39835/05). În această cerere, el se referă la evenimentele ulterioare acelei date.

B. Evenimentele care au avut loc după 3 februarie 2006

11. La 20 februarie 2006, dosarul a fost trimis în instanța de judecată spre judecare. La 6 martie 2006, a avut loc ședința preliminară, pe parcursul căreia reclamantul a depus o cerere *habeas corpus*. El a invocat articolul 186 alin. 2 al Codului de procedură penală (a se vedea paragraful 15 de mai jos) și cauzele *Baranowski v. Poland* (nr. 28358/95, ECHR 2000-III) și *Ječius v. Lithuania* (nr. 34578/97, ECHR 2000-IX) și a pretins că, după trimiterea, la 20 februarie 2006, a cauzei în instanța de judecată spre judecare, detenția sa nu a avut un temei legal. De asemenea, el s-a

plâns de condiții inumane de detenție în Închisoarea nr. 13, făcând referire la constatările Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante în ceea ce privește acel izolator de detenție provizorie.

12. Judecătoria Buiucani a respins cererea sa, deoarece:

„[reclamantul] este învinuit de o infracțiune gravă și instanța de judecată nu găsește la această dată niciun temei pentru înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive.”

13. La 28 septembrie 2006, Judecătoria Buiucani a acceptat cererea reclamantului de eliberare, bazându-se pe circumstanțe noi relevante ale cauzei, și anume că cele mai multe probe au fost deja examinate de către instanța de judecată sau acumulate de către acuzare și că starea sănătății reclamantului s-a înrăutățit, fiind necesară o operație. La 31 octombrie 2006, aceeași instanță i-a acordat reclamantului permisiunea de a efectua un tratament medical peste hotare.

II. MATERIALE NECONVENȚIONALE

1. *Dreptul intern relevant*

14. Dreptul și practica interne relevante au fost expuse în hotărârea *Boicenco v. Moldova* (nr. 41088/05, § 88). În special, în ceea ce privește epuizarea căilor de recurs interne, Guvernul a invocat următoarele.

15. Partea relevantă a articolului 186 al Codului de procedură penală este următoarea:

Articolul 186. Termenul Ținerii persoanei în stare de arest și prelungirea lui

„... ”

(2) Ținerea persoanei în stare de arest în faza urmăririi penale până la trimiterea cauzei în judecată nu va depăși 30 de zile, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod. Curgerea duratei arestării preventive în faza urmăririi penale se întrerupe la data când procurorul trimite cauza în instanță spre judecare, ... ”

16. Guvernul s-a referit la articolul 53 al Constituției, articolul 1405 al Codului civil și la Legea nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și la cauza *Drugalev c. Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor*, menționată în *Holomiov v. Moldova*, nr. 30649/05, § 88, 7 noiembrie 2006).

17. La 24 octombrie 2003, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 415-XV privind aprobarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008. Planul include un număr de obiective pentru anii 2004-2008 cu scopul de îmbunătățire a condițiilor de detenție, inclusiv reducerea supraaglomerării, îmbunătățirea tratamentului medical,

antrenarea în muncă și reintegrarea deținuților, precum și instruirea personalului. Rapoarte regulate urmează să fie întocmite cu privire la implementarea Planului. La 31 decembrie 2003, Guvernul a adoptat Hotărârea cu privire la aprobarea Concepției reformării sistemului penitenciar și Planul de măsuri pe anii 2004-2013 pentru realizarea Concepției reformării sistemului penitenciar, ambele având scopul *inter alia* de îmbunătățire a condițiilor de detenție în penitenciare.

18. La o dată nespecificată, Ministerul Justiției a aprobat „Raportul său cu privire la implementarea de către Ministerul Justiției a capitolului 14 al Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 415-XV din 24 octombrie 2003”. La 25 noiembrie 2005, Comisia parlamentară pentru drepturile omului a aprobat un raport cu privire la implementarea Planului național de acțiuni. Ambele aceste rapoarte au confirmat finanțarea insuficientă a sistemului penitenciar, precum și omisiunea de a implementa pe deplin planul de acțiuni în ceea ce privește izolatoarele de detenție provizorie din Republica Moldova, inclusiv Închisoarea nr. 13 din Chișinău. Primul din aceste rapoarte menționa *inter alia* că „atât timp cât obiectivele și acțiunile din [Planul Național de acțiuni] nu au acoperire financiară necesară ... el va rămâne doar o bună încercare a statului de a respecta drepturile omului, descrise în Hotărârea Parlamentului nr. 415-XV din 24 octombrie 2003, soarta căreia este neimplementarea sau implementarea parțială”.

2. Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT)

19. Părțile relevante ale raportului CPT cu privire la vizita efectuată în Republica Moldova între 20 și 30 septembrie 2004 sunt următoarele (traducere neoficială):

„50. Delegația CPT a auzit din nou plângeri repetate, de la persoanele învinuite și condamnate de comiterea contravențiilor administrative, cu privire la refuzul de a li se permite să primească vizite sau să aibă contacte cu lumea din afara IDP-urilor.

CPT reiterează că (a se vedea paragraful 61 al raportului cu privire la vizita efectuată în anul 2001) în ceea ce privește persoanele care se află în arest preventiv, dacă este necesar în interesele investigației de a stabili restricții asupra vizitelor pentru unele din ele, restricțiile ar trebui să fie strict limitate în timp și aplicate pe perioade cât mai scurte posibil. În nicio circumstanță vizitele la o persoană deținută din partea familiei și a prietenilor nu trebuie interzise pentru perioade lungi. Dacă se crede că există un risc continuu de complicitate, este mai bine de a permite vizite sub strictă supraveghere. ...

55. Situația în majoritatea penitenciarelor vizitate, impusă de starea economică din țară, a rămas dificilă și s-au regăsit un șir de probleme ce țin de condițiile materiale și regimurile de detenție care au fost deja identificate în timpul vizitelor din 1998 și 2001.

La aceasta se adaugă problema supraaglomerării, care rămâne gravă. De fapt, chiar dacă penitenciarele vizitate nu funcționau la capacitatea lor deplină – precum este cazul Închisorii nr. 3 în care numărul deținuților s-a redus sensibil în comparație cu cel din ultima vizită a Comitetului - ele continuă să fie extrem de aglomerate. De fapt, norma de spațiu mai era încă bazată pe un nivel foarte criticabil de 2 m² pentru un deținut, care, în practică, este deseori și mai mică.

73. Condițiile pentru contactul cu lumea din afară lăsau mult de dorit. Deși nu existau restricții în ceea ce privește coletele și scrisorile, deținuții aveau dreptul doar la vizite scurte timp de trei ore în total la fiecare trei luni, care, în practică, erau deseori reduse la o oră. Ceea ce este mai important, vizitele aveau loc în condiții opresive într-o cameră unde deținuții erau separați de vizitatori prin gratii groase, cu un gardian, care se afla în permanență prin apropiere.

79. Vizita de observare efectuată în Închisoarea nr. 3 din mun. Chișinău nu aduce vești îmbucurătoare. Progresele constatate sunt de fapt minime și se limitează la niște reparații curente. Reparația sistemului de ventilare a putut fi efectuată, în primul rând, datorită susținerii financiare a societății civile (în special, a ONG-urilor), iar crearea locurilor pentru plimbări zilnice se datorează susținerii din partea deținuților și a familiilor lor.

Reparația, renovarea și întreținerea celulelor sunt puse, în totalitate, în sarcina deținuților și a familiilor lor, care, de asemenea, plătesc pentru materialele necesare. La fel, ei trebuie să-și aducă cearșafuri și lenjerie de pat, instituția penitenciară putând să le acorde doar saltele folosite.

În concluzie, condițiile de viață în marea majoritate a celulelor din blocurile I - II și din celulele de tranzit continuă a fi mizerabile. ...

În fine, deși a fost redusă drastic supraaglomerarea, se observă, în continuare, un nivel foarte înalt, chiar intolerabil al ratei de ocupare a celulelor.

83. Cu excepția Coloniei din or. Lipcani pentru reeducarea minorilor, unde eforturile depuse în acest sens trebuie subliniate, peste tot, cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie o îngrijorare deosebită. Delegația a primit numeroase plângeri cu privire la lipsa cărnii și a produselor lactate. Constatările delegației, atât cu privire la stocurile de hrană, cât și la meniuri, confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările ei confirmă că în anumite locuri (în Închisoarea nr. 3, ...) hrana servită era respingătoare și, cu adevărat, necomestibilă (spre exemplu, prezența insectelor și a paraziților). Acest lucru nu este deloc surprinzător, având în vedere starea generală a bucătăriilor și echipamentul modest al acestora.

Autoritățile moldovenești au subliniat întotdeauna dificultățile financiare în asigurarea alimentării adecvate a deținuților. Totuși, Comitetul insistă că aceasta constituie o cerință fundamentală a vieții, care trebuie asigurată de către stat persoanelor aflate în custodia acestuia și că nimic nu poate să-l exonereze de o astfel de responsabilitate. ...”

ÎN DREPT

20. Reclamantul s-a plâns de o încălcare a drepturilor sale garantate de articolul 3 al Convenției. Articolul 3 prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

21. De asemenea, el s-a plâns că detenția sa după trimiterea cauzei în instanță spre judecare la 20 februarie 2006, nu a fost „legală” în sensul articolului 5 § 1 al Convenției, partea relevantă a căruia prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

... (c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;”

22. Reclamantul a mai pretins că arestarea sa după trimiterea cauzei în instanță spre judecare nu s-a bazat pe motive „relevante și suficiente”. Partea relevantă a articolului 5 § 3 prevede următoarele:

„Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.”

I. ADMISIBILITATEA

A. Obiecția preliminară a Guvernului

23. Guvernul a susținut că reclamantul nu a epuizat căile de recurs interne disponibile în ceea ce privește pretențiile formulate în temeiul articolului 3 al Convenției. El a făcut referire la cauza *Drugalev* (menționată în paragraful 16 de mai sus).

24. Referitor la intentarea unei acțiuni civile pentru a cere încetarea imediată a unei preținse violări (cauza *Drugalev*), Curtea a constatat deja că aceasta nu a constituit o probă suficientă pentru a dovedi că un astfel de recurs era efectiv în perioada relevantă (a se vedea *Holomiov*, citată mai sus, § 106). Nefiind informată despre vreo evoluție care să fi avut loc după hotărârea *Drugalev*, Curtea nu vede vreun alt motiv pentru a se abate de la acea constatare în această cauză. Prin urmare, această pretenție nu poate fi respinsă pentru neepuizarea căilor de recurs interne disponibile.

B. Pretenția reclamantului cu privire la tratamentul medical insuficient

25. Reclamantul s-a plâns de asistență medicală insuficientă acordată lui în timpul detenției în Închisoarea nr. 13. El a făcut referire la diagnoza de „sindrom asteno-vegetativ; radiculopatie legată de discul vertebral cu

sindrom algic și tulburări statice; miozită a mușchiului trapezius drept”, stabilite de o echipă de medici de ambulanță care l-a vizitat la 27 decembrie 2005 în timp ce se afla în detenție la CCCEC. În pofida acelei diagnoze, el a fost declarat „practic sănătos” atunci când a fost admis în Închisoarea nr. 13. Cererea soției lui din 29 martie 2006 de a permite unui medic specialist să-l viziteze pe reclamant a fost lăsată fără examinare de judecătorul care judeca cauza. La 13 aprilie 2006, instanța de judecată a respins o cerere *habeas corpus* în care reclamantul a cerut să fie eliberat pentru a fi supus unei intervenții chirurgicale. Deoarece în Închisoarea nr. 13 nu existau medici specializați în tipul de probleme de sănătate pe care le avea reclamantul, el a refuzat să vorbească cu medicii disponibili, în care el nu avea încredere dat fiind diagnoza pe care ultimii i-au pus-o atunci când a fost admis în penitenciar, în pofida diagnozei menționate mai sus. La 28 septembrie 2006, instanța care judeca cauza a confirmat lipsa personalului medical specializat în Închisoarea nr. 13, atunci când a dispus eliberarea reclamantului pentru a-i permite să fie supus unei intervenții chirurgicale.

26. Guvernul a declarat că reclamantul a fost examinat de medici atunci când soția lui a cerut acest lucru prima dată. Totuși, la 6 aprilie 2006, el a refuzat să vorbească cu o comisie din trei medici. La 10 aprilie 2006, el a fost examinat de un neurolog. La 11 și 14 aprilie 2006, el a fost vizitat de un psihiatru și doi medici terapeuți. La 20 aprilie 2006, aceștia au trebuit să se întoarcă pentru a cerceta refuzul reclamantului de a urma tratamentul pe care ei l-au prescris și cu care el a fost de acord. Au fost efectuate și alte vizite de către diferiți medici: din partea a doi profesori de neurologie de la catedra de psihiatrie a Universității de Stat de Medicină și Farmaceutică la 11 mai 2006, a unui psihiatru la 14 iunie 2006 și a unui alt profesor de neurologie la 1 septembrie 2006. La 8 septembrie 2006, a fost efectuat un set de teste într-un spital specializat, iar o comisie din trei neurologi bine-cunoscuți l-a vizitat la 15 septembrie 2006. De fiecare dată medicii i-au prescris tratamentul pe care trebuia să-l urmeze. Prin urmare, reclamantului i s-a acordat asistența medicală necesară, pe care el la început a refuzat-o.

27. Curtea consideră că ei nu i s-au prezentat probe suficiente pentru a constata că reclamantului nu i s-a acordat asistența medicală de care el a avut nevoie. Ea notează că prima cerere de a vedea un medic specialist a fost făcută abia la 29 martie 2006 și că, relativ curând după aceasta, medicii de la închisoare au încercat să verifice necesitatea pentru intervenții medicale și dacă era necesar de a chema medici specialiști, însă reclamantul a refuzat să coopereze. La puțin timp după aceasta, el a fost examinat de neurologi și alți specialiști, iar dosarul nu conține nicio opinie că reclamantul ar fi avut nevoie de tratament în afara închisorii. Atunci când investigațiile suplimentare au arătat că starea reclamantului s-a înrăutățit, el a fost eliberat și i s-a permis să părăsească țara. Curtea este

îngrijorată de refuzul instanțelor de judecată naționale de a permite efectuarea examinărilor medicale ale reclamantului de către medicii pe care acesta i-a ales, ceea ce, fără îndoială, i-a creat acestuia suspiciuni. Totuși, în circumstanțele specifice ale acestei cauze, ea nu consideră că acest refuz a constituit un tratament contrar articolului 3 al Convenției, având în vedere că reclamantul a fost examinat, în scurt timp, de câțiva medici bine-cunoscuți, a căror reputație nu a fost niciodată pusă la îndoială.

28. Prin urmare, pretenția reclamantului cu privire la tratamentul medical insuficient în Închisoarea nr. 13 trebuie declarată inadmisibilă ca fiind vădit nefondată.

C. Concluzie

29. Curtea consideră că pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolelor 3 (cu privire la condițiile de detenție) și 5 §§ 1 și 3 ale Convenției ridică chestiuni de fapt și de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului. Prin urmare, ea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 3 AL CONVENȚIEI

1. Argumentele părților

30. Reclamantul s-a plâns de condițiile inumane ale detenției sale în Închisoarea nr. 13 după transferarea sa acolo la 16 ianuarie 2006. El a descris acele condiții în felul următor. Celula măsura în jur de 8 m² din care aproximativ 5 m² erau ocupați de mobilă (lavițe, masă, veceu și lavoar). Dacă în cameră s-ar fi aflat un frigider și alt echipament la care s-a referit Guvernul, ceea ce ei nu aveau, acestea ar fi ocupat aproape întregul spațiu rămas. Spațiul fără mobilă constituia un pic mai mult de 1 m² pentru o persoană, deoarece reclamantul era deținut în celulă împreună cu alți trei bărbați. Avocatul reclamantului a cerut permisiunea de a face fotografii în celulă pentru a dovedi situația reală, însă, la 24 octombrie 2006, administrația închisorii a refuzat acea cerere, invocând motive de securitate. Administrația a adăugat că o înregistrare video detaliată a celei a fost prezentată Curții de către Guvern ca probă în cauza *Modârcă v. Moldova* (nr. 14437/05, 10 mai 2007). Prin urmare, avocatul reclamantului s-a bazat pe acea înregistrare și pe propriile sale observații făcute în acea cauză în ceea ce privește aceeași celulă.

31. Reclamantul a declarat că el a trebuit să-și aducă propria lenjerie de pat, haine și produse de îngrijire și să facă reparații din cont propriu. El a

pretins că celula era slab încălzită iarna și era prea caldă vara. Accesul la lumina zilei era foarte limitat de trei straturi de bare groase din metal de la fereastră. Mai mult, hrana servită era de o calitate foarte joasă și în cantitate insuficientă, reclamantul trebuind să se bazeze exclusiv pe coletele aduse lui de către soție în fiecare săptămână. *In fine*, reclamantul a invocat ultimul raport al CPT, care confirma declarațiile sale.

32. Guvernul a contestat descrierea condițiilor de detenție făcută de către reclamant și s-a referit la schimbările semnificative, care au avut loc în Închisoarea nr. 13 după anul 2004, când CPT a vizitat acel penitenciar. În special, el s-a referit la câteva decizii adoptate de autoritățile naționale cu scopul de a îmbunătăți condițiile de detenție (a se vedea paragraful 17 de mai sus). El a declarat că celula în care reclamantul a fost deținut a fost planificată pentru foști angajați din cadrul organelor de drept și oferea condiții mai bune decât cele descrise în raportul CPT, și includea un frigider, un televizor și un ventilator într-o cameră de 9.8 m². Camera era încălzită și aerisită în mod corespunzător.

33. Mai mult, reclamantul nu s-a plâns administrației închisorii de condițiile sale de detenție. În plus, la 29 mai 2006, a fost adoptată o nouă hotărâre de Guvern, care a îmbunătățit semnificativ calitatea hranei servite, iar în anul 2005 au fost alocate fonduri pentru repararea multor celule din Închisoarea nr. 13.

2. *Aprecierea Curții*

34. Curtea face referire la principiile stabilite în jurisprudența sa cu privire la articolul 3 al Convenției în ceea ce privește, în special, condițiile de detenție și asistența medicală a deținuților (a se vedea, printre altele, *Kudla v. Poland* [GC], nr. 30210/96, § 91, ECHR 2000-XI; *Ostrovar v. Moldova*, nr. 35207/03, §§ 76-79, 13 septembrie 2005; și *Șarban*, citată mai sus, §§ 75-77).

35. Ea observă că reclamantul a fost deținut în aceeași celulă ca și reclamantul în cauza *Modârcă* sus-menționată, în care Curtea a constatat că condițiile de detenție erau contrare articolului 3 al Convenției. Circumstanțele plângerilor în ambele cauze sunt foarte asemănătoare, iar reclamantul a declarat, în mod expres, că ele sunt identice. Prin urmare, ea consideră că ea nu poate să ajungă la o concluzie diferită în această cauză decât dacă s-ar fi dovedit că condițiile de detenție s-au schimbat între data la care dl Modârcă a fost eliberat și cea la care reclamantul a fost transferat în celulă.

36. Curtea reamintește că dl Modârcă a fost eliberat din Închisoarea nr. 13 la 15 noiembrie 2005 (a se vedea *Modârcă v. Moldova*, citată mai sus, § 28). Reclamantul în această cauză a fost transferat în acea închisoare la 16 ianuarie 2006 (a se vedea paragraful 8 de mai sus), adică, două luni mai târziu.

37. Deși Curtea nu poate exclude posibilitatea că condițiile de detenție s-au schimbat în timp, ei nu i s-a prezentat nicio informație specifică care ar susține opinia că condițiile erau diferite pentru reclamant în comparație cu ale celor prezenți în aceeași celulă cu doar două luni mai devreme. În ceea ce privește diferitele documente adoptate de către autorități cu scopul de a îmbunătăți condițiile de detenție, la care a făcut referire Guvernul, acestea constituie un semn bun de schimbare pozitivă. Totuși, înseși autoritățile naționale au considerat că, până la sfârșitul anului 2005, acele documente nu au fost implementate la nivelul dorit (a se vedea paragraful 18 de mai sus), iar Curții nu i-au fost prezentate alte constatări mai recente. Într-adevăr, referirea administrației închisorii la înregistrarea video a celulei dlui Modârcă ca reprezentând exact, cel târziu la 24 octombrie 2006, condițiile din celula reclamantului în această cauză (a se vedea paragraful 30 de mai sus), sprijină opinia că condițiile nu s-au schimbat din anul 2005. Curtea consideră încurajatoare îmbunătățirea condițiilor cu privire la hrană făcută după 29 mai 2006 (a se vedea paragraful 33 de mai sus). Totuși, acestea s-au aplicat doar pe parcursul unei părți a detenției reclamantului.

38. Guvernul a făcut referire la constatarea Curții din hotărârea *Șarban* (citată mai sus, § 78) că condițiile materiale ale detenției reclamantului nu au depășit nivelul de severitate cerut pentru ridicarea unei chestiuni prin prisma articolului 3 al Convenției. Totuși, în acel paragraf, Curtea s-a referit la condițiile de detenție din cadrul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției („CCCEC”, a se vedea paragrafele 26 și 45-47 din hotărârea *Șarban*), în timp ce reclamantul s-a plâns în această cauză de condițiile de detenție din Închisoarea nr. 13, care este o altă instituție. Curtea reamintește constatarea CPT din paragraful 53 al raportului său din anul 2004 în ceea ce privește CCCEC că „condițiile materiale din acest centru de detenție demonstrează că în Republica Moldova, este realmente posibilă asigurarea unor condiții materiale adecvate de detenție”. Din păcate, același lucru nu poate fi spus despre Închisoarea nr. 13 din Chișinău.

39. Având în vedere cele de mai sus și asemănările dintre pretenția reclamantului în această cauză și cea din cauza *Modârcă*, precum și din motivele aduse în acea cauză (§§ 62-69), Curtea consideră că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului în Închisoarea nr. 13.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 1 AL CONVENȚIEI

40. Reclamantul s-a plâns de detenția sa în lipsa unui temei legal, contrar articolului 5 § 1 al Convenției. El a considerat că practica din Republica Moldova de a nu cere instanțelor de judecată să emită noi mandate de arestare după trimiterea dosarului în instanță spre judecare era

similară celei constatate ca fiind contrară articolului 5 § 1 în cauze precum *Baranowski* și *Ječius* (ambele citate în paragraful 11 de mai sus).

41. Guvernul a declarat că detenția reclamantului era prevăzută de lege și a făcut referire la mai multe prevederi legale care, în esență, repetau argumentele pe care el le-a invocat în *Boicenco* (citată mai sus, §§ 64-71). De asemenea, el a informat Curtea că, la 3 noiembrie 2006, a intrat în vigoare legea care a modificat articolul 186 alin. 2 al Codului de procedură penală, care prevedea termene specifice pentru detenția persoanelor în timpul fazei judiciare a procesului penal.

42. Curtea reamintește că ea a constatat o violare a articolului 5 § 1 al Convenției în *Boicenco* (citată mai sus, § 154), *Holomiov* (citată mai sus, § 130) și *Modârcă* (citată mai sus, § 74). Examinând materialele prezentate ei, Curtea consideră că dosarul nu conține niciun element care i-ar permite să ajungă la o concluzie diferită în această cauză. Deși modificările făcute în lege, la care s-a referit Guvernul, nu au afectat cauza reclamantului, Curtea ar putea să le ia în considerație la examinarea cererilor viitoare.

43. Curtea constată, din motivele aduse în cauzele citate mai sus, că detenția reclamantului după trimiterea dosarului în instanță spre judecare la 20 februarie 2006, când termenul de detenție autorizat prin ultima încheiere judecătorească a expirat, nu s-a bazat pe vreo prevedere legală.

44. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției.

IV. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 § 3 AL CONVENȚIEI

45. Reclamantul s-a plâns în temeiul articolului 5 § 3 al Convenției de lipsa motivelor pentru detenția sa după trimiterea cauzei în instanță spre judecare.

46. Având în vedere constatarea sa că detenția reclamantului începând cu 20 februarie 2006 nu a avut niciun temei legal (a se vedea paragraful 44 de mai sus), Curtea nu consideră necesar de a examina această pretenție separat (a se vedea, de asemenea *Șarban*, citată mai sus, § 104).

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

47. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciu

48. Reclamantul a pretins 12,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral suferit ca urmare a încălcării drepturilor sale garantate de

Convenție. El s-a referit la jurisprudența Curții pentru a dovedi că pentru încălcări ale acestor articole s-au acordat sume comparabile.

49. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă de reclamant, susținând că ea nu a fost dovedită de reclamant și că era excesivă în lumina jurisprudenței Curții. El a declarat că jurisprudența la care a făcut referire reclamantul viza situații care nu aveau nimic în comun cu cauza acestuia în ceea ce privește natura și gravitatea pretinselor violări, efectele acestora asupra reclamantului și atitudinea autorităților de stat. Autoritățile au întreprins toate măsurile posibile pentru a satisface necesitățile reclamantului, iar tratamentul său nu a atins nivelul minim cerut de articolul 3 al Convenției. Orice constatare a unei violări a articolului 5 al Convenției ar trebui să constituie în sine o satisfacție echitabilă.

50. Curtea reamintește că ea a constatat o încălcare a articolului 3 al Convenției în această cauză, ceea ce trebuia să fi intensificat stresul și neliniștea existente ca rezultat al omisiunii autorităților de a respecta drepturile lui garantate de articolul 5, și anume detenția sa în lipsa unui temei legal pentru mai mult de șapte luni. Ea acordă reclamantului suma totală de EUR 9,000 cu titlu de prejudiciu moral (a se vedea *Baranowski*, citată mai sus, § 82, și *Ječius*, citată mai sus, § 109).

B. Costuri și cheltuieli

51. Reclamantul a mai pretins EUR 3,792 cu titlu de costuri și cheltuieli. El a prezentat o listă a orelor lucrate de avocatul său pentru pregătirea cauzei (care au constituit treizeci și patru ore) și a onorariului pe oră pentru fiecare tip de activitate (EUR 60-100). De asemenea, el s-a referit la o decizie a Baroului Avocaților din Republica Moldova adoptată la 29 decembrie 2005, prin care s-a recomandat nivelul de remunerare pentru avocații care reprezintă reclamanți în fața tribunalelor internaționale (un onorariu pe oră de EUR 40-150).

52. Guvernul a considerat aceste pretenții ca fiind nejustificate, având în vedere realitățile economice ale vieții din Republica Moldova. El a susținut că reclamantul nu a prezentat o copie a unui contract de reprezentare a sa și a pus la îndoială necesitatea de a lucra treizeci și patru de ore pentru cercetarea jurisprudenței Curții și numărul de ore dedicate pentru întocmirea observațiilor reclamantului.

53. Curtea reamintește că, pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea *Șarban*, citată mai sus, § 139). În conformitate cu articolul 60 § 2 al Regulamentului Curții, o listă detaliată a tuturor pretențiilor urmează a fi prezentată, în caz contrar, Camera poate respinge pretenția în întregime sau în parte.

54. În această cauză, Curtea notează că avocatul a fost autorizat în mod corespunzător să-l reprezinte pe reclamant în procedurile în fața acestei Curți și că ei au semnat ambii lista detaliată a orelor lucrate pentru pregătirea cauzei acestuia. De asemenea, este clar că un anumit volum de muncă a fost făcut, având în vedere calitatea observațiilor. Totuși, suma cerută este excesivă și trebuie acceptată doar în parte. Având în vedere lista detaliată a orelor lucrate, Curtea acordă reclamantului EUR 2,000 cu titlu de costuri și cheltuieli (cf. *Șarban*, citată mai sus, § 139).

C. Dobânda de întârziere

55. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* inadmisibilă pretenția formulată în temeiul articolului 3 în ceea ce privește asistența medicală insuficientă în Închisoarea nr. 13, iar restul cererii admisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului în Închisoarea nr. 13;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 al Convenției în ceea ce privește detenția reclamantului în lipsa unui temei legal după 20 februarie 2006;
4. *Hotărăște* că nu există necesitatea de a examina separat pretenția formulată în temeiul articolului 5 § 3 al Convenției;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 9,000 (nouă mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 2,000 (două mii euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 27 noiembrie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte